

Utbildningsutskottets yttrande 2018/19:UbU3y

Vårändringsbudget för 2019

Till finansutskottet

Finansutskottet har beslutat att ge samtliga utskott tillfälle att yttra sig över proposition 2018/19:99 Vårändringsbudget för 2019 med eventuella motioner, i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Utbildningsutskottet begränsar sitt yttrande till punkterna 20–25 samt 36 och 37 i regeringens förslag till riksdagsbeslut i propositionen samt till motionerna 2018/19:3094 (V) yrkande 1 och 2018/19:3097 (M, KD) yrkande 1.

Utbildningsutskottet anser att finansutskottet bör tillstyrka propositionen i de berörda delarna och avstyrka motionerna i motsvarande delar.

I yttrandet finns två avvikande meningar (M, V, KD).

Utskottets överväganden

Vårändringsbudget för 2019

Inledning

I Vårändringsbudget för 2019 (prop. 2018/19:99) finns sex förslag om bemyndiganden (punkterna 20–25) inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. Vidare finns ett antal förslag om ändrade ramar och anslag för 2019 för utgiftsområde 15 Studiestöd och utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning (punkt 36 i denna del och tabell 1.1). Det finns även ett förslag om ändrade beställningsbemyndiganden för 2019 inom bl.a. utgiftsområde 16 (punkt 37 i denna del och tabell 1.2).

Propositionen

*Förslag till riksdagsbeslut i proposition 2018/19:99
Vårändringsbudget för 2019 som berör utskottets beredningsområde
Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning*

20. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2019–2022 för anslagen 2:4 *Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå*, 2:6 *Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* och 2:20 *Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* besluta om årliga medlemsavgifter till EIT Raw Materials på högst 1 200 000 kronor.

21. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2019–2022 för anslagen 2:6 *Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* och 2:10 *Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* besluta om årliga medlemsavgifter till EIT Digital på högst 400 000 kronor.

22. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2019–2022 för anslaget 2:4 *Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* besluta om en årlig medlemsavgift till KIC InnoEnergy SE på högst 700 000 kronor.

23. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2019–2022 för anslaget 2:4 *Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* besluta om en årlig medlemsavgift till Centre Européen de Calcul Atomique et Moléculaire (CECAM) på högst 350 000 kronor.

24. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2019 besluta om medlemskap i en kunskaps- och innovationsplattform inom livsmedel under Europeiska

institutet för innovation och teknik (EIT Foods) och att under 2019–2025 för anslaget 2:6 *Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* besluta om en årlig medlemsavgift på högst 1 200 000 kronor.

25. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2019–2022 för anslaget 2:18 *Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå* besluta om en årlig medlemsavgift till EIT Health på högst 900 000 kronor.

Ändrade utgiftsramar och ändrade anslag och beställningsbemyndiganden

36 i denna del. Riksdagen godkänner ändrade ramar för utgiftsområden och anvisar nya och ändrade anslag enligt tabell 1.1.

37 i denna del. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2019 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Specifikation av ändrade ramar för utgiftsområdena 15 och 16 och ändrade anslag 2019

Tusental kronor

Utgiftsområde/ramanslag	Beslutad ram/anvisat anslag	Förändring av ram/anslag	Ny ram/ny anslagsnivå
15 Studiestöd	24 731 156	–37 000	24 694 156
1:2 Studiemedel	16 977 056	–31 200	16 945 856
1:3 Avsättning för kreditförluster	1 894 352	–2 800	1 891 552
1:8 Centrala studiestödsnämnden	894 340	–3 000	891 340
16 Utbildning och universitetsforskning	80 846 211	–533 934	80 312 277
1:1 Statens skolverk	1 153 663	–50 700	1 102 963
1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	3 185 311	351 000	3 536 311
1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal	326 526	–20 000	306 526
1:13 Statligt stöd till vuxenutbildning	2 712 422	–445 000	2 267 422
2:1 Universitetskanslersämbetet	149 035	5 000	154 035
2:2 Universitets- och högskolerådet	198 920	–5 000	193 920
2:3 Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 778 755	11 365	1 790 120
2:4 Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 158 476	23 370	2 181 846
2:5 Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 092 904	11 145	2 104 049
2:6 Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 220 820	28 035	2 248 855

2:7 Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 153 058	3 332	2 156 390
2:8 Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 578 532	21 391	1 599 923
2:9 Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 760 939	5 160	1 766 099
2:10 Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 650 888	17 230	1 668 118
2:11 Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 414 350	6 269	1 420 619
2:12 Umeå universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 132 502	12 735	1 145 237
2:13 Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 572 054	8 078	1 580 132
2:14 Linköpings universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	897 931	13 616	911 547
2:15 Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	730 290	863	731 153
2:16 Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 579 228	20 950	1 600 178
2:17 Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 175 373	7 067	1 182 440
2:18 Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 565 411	15 173	1 580 584
2:19 Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	681 997	3 779	685 776
2:20 Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	390 159	7 461	397 620
2:21 Karlstad universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	672 504	1 993	674 497
2:22 Karlstad universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	241 163	5 748	246 911
2:23 Linnéuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 080 446	3 005	1 083 451
2:24 Linnéuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	339 526	5 004	344 530
2:25 Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	806 968	2 640	809 608
2:26 Örebro universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	268 418	5 005	273 423
2:27 Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	560 762	3 027	563 789
2:28 Mittuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	247 142	4 162	251 304
2:29 Malmö universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	946 947	3 765	950 712

2:30 Malmö universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	239 799	4 440	244 239
2:31 Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	249 545	2 538	252 083
2:32 Blekinge tekniska högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	97 732	1 886	99 618
2:33 Mälardalens högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	617 330	981	618 311
2:34 Mälardalens högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	115 174	5 508	120 682
2:37 Gymnastik- och idrottshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	105 247	728	105 975
2:38 Gymnastik- och idrottshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	34 840	1 498	36 338
2:39 Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	507 765	1 518	509 283
2:40 Högskolan i Borås: Forskning och utbildning på forskarnivå	75 418	4 910	80 328
2:41 Högskolan i Dalarna: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	436 471	253	436 724
2:42 Högskolan i Dalarna: Forskning och utbildning på forskarnivå	77 958	3 189	81 147
2:43 Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	460 311	2 198	462 509
2:44 Högskolan i Gävle: Forskning och utbildning på forskarnivå	99 249	3 248	102 497
2:45 Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	397 995	2 245	400 240
2:46 Högskolan i Halmstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	69 613	3 471	73 084
2:47 Högskolan i Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	402 361	1 661	404 022
2:48 Högskolan i Kristianstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	63 851	1 699	65 550
2:49 Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	312 869	906	313 775
2:50 Högskolan i Skövde: Forskning och utbildning på forskarnivå	51 159	1 929	53 088
2:51 Högskolan i Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	369 262	2 069	371 331
2:52 Högskolan i Väst: Forskning och utbildning på forskarnivå	63 919	4 626	68 545
2:53 Konstfack: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	164 624	506	165 130
2:57 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	133 169	506	133 675

2:59 Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	426 124	1 710	427 834
2:60 Södertörns högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	84 761	2 491	87 252
2:63 Enskilda utbildningsanordnare på utbildningsområdet	3 394 695	28 813	3 423 508
2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor	1 278 309	-623 200	655 109
2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor	439 124	-17 500	421 624
2:66 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning	2 619 319	4 571	2 623 890
3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	6 067 846	-84 000	5 983 846
3:4 Rymdforskning och rymdverksamhet	962 356	11 000	973 356
3:11 Etikprövningsmyndigheten	41 919	3 000	44 919

Källa: Prop. 2018/19:99 s. 15–16.

Tabell 1.2 Specifikation av ändrade beställningsbemyndiganden 2019 för utgiftsområde 16

Tusental kronor

Anslag	Beslutat beställnings- bemyndigande	Förändring av beställnings- bemyndigande	Nytt beställnings- bemyndigande	Tidsperiod
1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	1 008 068	43 000	1 051 068	2020–2025
1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.	414 000	200 000	614 000	2020
4:1 Internationella program	153 000	12 000	165 000	2020–2022

Källa: Prop. 2018/19:99 s. 19.

Motionerna

I partimotion 2018/19:3097 av Ulf Kristersson m.fl. (M, KD) yrkande 1 begärs att riksdagen godkänner ändrade ramar för bl.a. utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning och anvisar ändrade anslag. Motionärernas förslag innebär att anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* minskas med 170 000 000 kronor jämfört med regeringens förslag. Motionärerna anser att delar av regeringens anslagsökning bör

omprioriteras för att finansiera andra satsningar inom utbildning och forskning. Vidare innebär förslaget att anslaget 1:13 *Statligt stöd till vuxenutbildning* bör öka med 100 000 000 kronor jämfört med regeringens förslag för att finansiera en högre ambition inom yrkesutbildningen. Förslaget innebär också att anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* tillförs 70 000 000 kronor jämfört med regeringens förslag för att stärka svensk forskning.

I partimotion 2018/19:3094 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 1 begärs att riksdagen godkänner ändrade ramar för bl.a. utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning och anvisar ändrade anslag. Motionärernas förslag innebär att anslaget 1:13 *Statligt stöd till vuxenutbildning* bör öka med 397 000 000 kronor jämfört med regeringens förslag. Motionärerna hänvisar till att man avvisar regeringens besparingar inom vuxenutbildningen.

Utskottets ställningstagande

Regeringens förslag inom utgiftsområde 15 Studiestöd omfattar tre anslag och innebär en sammantaget minskad ram för utgiftsområdet med 37 000 000 kronor. Bland annat föreslås att anslaget 1:2 *Studiemedel* minskar med 31 200 000 kronor. Regeringen anser att bl.a. den utbyggnad av högskolan som avsågs med den ökning av anslaget som riksdagen föreslog jämfört med regeringens förslag i budgetpropositionen för 2019 (bet. 2018/19:UbU2, rskr. 2018/19:105) bör ske i en långsammare takt, vilket innebär minskade utgifter för studiemedel. Utskottet delar regeringens uppfattning i fråga om anslaget 1:2.

När det gäller utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning omfattar regeringens förslag 65 anslag och innebär sammantaget en minskad ram för utgiftsområdet med 533 934 000 kronor. Dessutom begär regeringen sex bemyndiganden och tre ändrade beställningsbemyndiganden. Utskottet vill med anledning av dessa anslagsförändringar framhålla följande.

Utskottet anser i likhet med regeringen att anslaget 1:1 *Statens skolverk* bör minska med totalt 50 700 000 kronor. De principer som tillämpades vid utformningen av budgetpropositionen för 2019 innebar att anslaget anvisades mer medel än tidigare beräknat. Regeringen anser därför att anslaget bör minskas med 45,7 miljoner kronor (bet. 2018/19:UbU1, rskr. 2018/19:104). Minskningen används för att bidra till att finansiera de ökade anslagen i denna proposition. För att finansiera ökningen av anslaget 2:2 *Universitets- och högskolerådet* för att rådet ska utveckla en betygss databas till stöd för reformen om rätt till behörighetsgivande utbildning inom komvux bör anslaget minskas med 5 miljoner kronor.

Regeringen föreslår att anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* ökas med 351 000 000 kronor. Regeringen konstaterar att behovet av lärare är stort. Skolverkets prognos visar att det kan väntas saknas ca 80 000 lärare 2030. Samtidigt utför lärare ett stort antal arbetsuppgifter som skulle kunna utföras av andra personalkategorier. Genom

att avlasta lärarna sådana arbetsuppgifter skulle de bättre kunna fokusera på sitt kärnuppdrag, dvs. undervisningen. På så sätt kan kvaliteten i undervisningen stärkas. Regeringen anser därför att anslaget bör ökas med 475 miljoner kronor för att skolhuvudmännen, inom ramen för ett nytt riktat statsbidrag, ska kunna anställa lärarassistenter. Utskottet delar denna uppfattning. Utskottet delar vidare regeringens bedömning att det för att underlätta för kommuner med behov av fjärrundervisning bör införas en möjlighet att söka ekonomiskt stöd för att etablera fjärrundervisning, vilket också är i enlighet med regeringens bedömning i propositionen En sammanhållen politik för Sveriges landsbygder – för ett Sverige som håller ihop (prop. 2017/18:179). För detta ändamål bör anslaget ökas med 10 miljoner kronor. De principer som tillämpades vid utformningen av budgetpropositionen för 2019 innebar att anslaget anvisades 34 miljoner kronor för redan genomförd verksamhet, varav 26 miljoner kronor för arbete med yrkesintroduktion och 8 miljoner kronor för statsbidrag för fortbildning av matematiklärare och matematikhandledare. Regeringen anser därför att anslaget bör minskas med 34 miljoner kronor. För att bidra till finansieringen av de ökade anslagen i denna proposition anser regeringen vidare att statsbidraget för gymnasial lärlingsutbildning bör minskas med 100 miljoner kronor, vilket innebär att anslaget minskas med motsvarande belopp.

I likhet med regeringen anser utskottet att anslaget 1:10 *Fortbildning av lärare och förskolepersonal* bör minskas med 20 000 000 kronor. Riksdagen beslutade att anvisa 10 miljoner kronor mer till anslaget jämfört med regeringens förslag i budgetpropositionen för 2019 för att finansiera fortbildningsinsatser för att ge behörighet till förskollärare att undervisa i en ny årskurs 1 vid ett införande av en tioårig grundskola (bet. 2018/19:UbU1, rskr. 2018/19:104). Regeringen anser att det är för tidigt att påbörja sådana fortbildningsinsatser eftersom ett införande av en tioårig grundskola behöver utredas. Anslaget bör därför minskas med 10 miljoner kronor. Utskottet delar den bedömningen och står bakom förslaget.

Riksdagen beslutade att anvisa 150 miljoner kronor mer till anslaget 1:13 *Statligt stöd till vuxenutbildning* jämfört med regeringens förslag i budgetpropositionen för 2019 för att det planerade tillskottet av utbildningsplatser inom regional yrkesinriktad vuxenutbildning skulle kunna genomföras (bet. 2018/19:UbU1, rskr. 2018/19:104). Utskottet gör i likhet med regeringen bedömningen att avsatta medel för statsbidraget inte kommer att kunna förbrukas fullt ut under året. Anslaget bör därför minskas med 397 miljoner kronor. Utskottet delar även regeringens bedömning att medlen för att utbilda tidsbegränsat anställda inom äldreomsorg och hälso- och sjukvård inte kommer att förbrukas fullt ut under året. Anslaget bör därför minskas med 48 miljoner kronor. Regeringen föreslår sammantaget att anslaget 1:13 *Statligt stöd till vuxenutbildning* minskas med 445 000 000 kronor, vilket utskottet ställer sig bakom.

Universitetskanslersämbetet ansvarar för kvalitetssäkringen av utbildningen vid universitet och högskolor. För att förbättra kvalitetssäkringen

har regeringen beslutat att även forskning ska ingå i kvalitetssäkringssystemet. Beslutet är i enlighet med vad som angavs i propositionen Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft (prop. 2016/17:50). Ytterligare medel behöver tillföras anslaget för att uppdraget ska kunna genomföras på ett bra sätt. Regeringen anser därför att anslaget 2:1 *Universitetskanslersämbetet* bör ökas med 5 000 000 kronor. Utskottet kan konstatera att staten varje år investerar stora summor i högskoleutbildning och forskning och att det därför är viktigt med ett välfungerande system för kvalitetssäkring av denna omfattande verksamhet. Utskottet ställer sig därför bakom regeringens förslag.

Regeringen föreslår vidare att anslaget 2:2 *Universitets- och högskolerådet* minskas med 5 000 000 kronor. Regeringen konstaterar att riksdagen beslutade att anvisa 20 miljoner kronor mer till anslaget än vad regeringen föreslagit i budgetpropositionen för 2019 för att stärka arbetet med validering av nyanländas kompetens (bet. 2018/19:UbU1, rskr. 2018/19:104). Universitets- och högskolerådet har tillförts resurser för att stärka arbetet med bedömning av utländsk utbildning. Vidare har myndigheten sedan tidigare haft i uppdrag att samordna en pilotverksamhet med syfte att etablera en varaktig struktur, bl.a. för stöd till universitets och högskolors arbete med bedömning av reell kompetens. Regeringen bedömer att tillskottet inte är nödvändigt för att uppnå syftet. Anslaget bör därför minskas med 20 miljoner kronor. I propositionen En sammanhållen politik för Sveriges landsbygder – för ett Sverige som håller ihop gjorde regeringen bedömningen att tillgängligheten till universitets- och högskoleutbildning samt yrkeshögskoleutbildning bör öka genom en förbättrad tillgång till distansutbildningar (prop. 2017/18:179). För att stimulera utveckling av distansstudier bör Universitets- och högskolerådet tillföras ytterligare medel. Anslaget 2:2 *Universitets- och högskolerådet* bör därför enligt regeringen ökas med 10 miljoner kronor. För att möjliggöra utvecklingen av en betygss databas till stöd för reformen om rätt till behörighetsgivande utbildning inom komvux bör anslaget 2:2 *Universitets- och högskolerådet* ökas med 5 miljoner kronor. Ökningen finansieras genom att anslaget 1:1 *Statens skolverk* minskas med motsvarande belopp. Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag.

För att genomföra den utbyggnad av lärar- och förskollärarytbildningarna som inleddes 2017 och den utbyggnad av högskolan som inleddes 2018 beslutade riksdagen att för 2019 öka anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor* med totalt 141 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag i budgetpropositionen för 2019. I utskottets betänkande anges att medlen ska fördelas till flera anslag i enlighet med tidigare aviseringar i en kommande ändringsbudget (bet. 2018/19:UbU1, rskr. 2018/19:104). Regeringen återkommer därför i propositionen Vårändringsbudget för 2019 med förslag till fördelning av medlen till universitets och högskolors anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Utskottet anser i likhet med regeringen att ökningen som riksdagen beslutat bör justeras utifrån att en del av budgetåret redan har förflutit, och

därför bör sammanlagt 93,9 miljoner kronor fördelas till universitets och högskolors anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå (för fördelningen av medlen på respektive lärosätes anslag se tabell 1.1 ovan).

För att genomföra den beräknade ökningen av universitets och högskolors anslag för forskning och utbildning på forskarnivå 2019 som presenterades i propositionen Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft (prop. 2016/17:50) beslutade riksdagen att öka anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor* med 250 miljoner kronor. I betänkandet anges att medlen i en kommande ändringsbudget ska fördelas till flera anslag i enlighet med tidigare aviseringar (bet. 2018/19:UbU1, rskr. 2018/19:104). Regeringen återkommer därför i propositionen med förslag till fördelning av medlen till universitets och högskolors anslag för forskning och utbildning på forskarnivå. Sammantaget innebär detta en ökning av anslagen med 218 775 000 kronor (för fördelningen av medlen på respektive lärosätes anslag se tabell 1.1 ovan). Utskottet välkomnar förslaget.

För att genomföra den utbyggnad av lärar- och förskollärarytbildningarna som inleddes 2017 och den utbyggnad av högskolan som inleddes 2018 beslutade riksdagen att för 2019 öka anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor* med totalt 141 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag i budgetpropositionen för 2019. Riksdagen beslutade också att öka samma anslag med 250 miljoner kronor i syfte att genomföra den beräknade ökningen av universitets och högskolors anslag för forskning och utbildning på forskarnivå 2019 som presenterades i propositionen Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft (prop. 2016/17:50). I betänkandet anges att medlen i en kommande ändringsbudget ska fördelas till flera anslag i enlighet med tidigare aviseringar (bet. 2018/19:UbU1, rskr. 2018/19:104). Regeringen återkommer därför i propositionen med förslag till fördelning av medlen till lärosätenas anslag såväl för utbildning på grundnivå och avancerad nivå som för forskning och utbildning på forskarnivå. Regeringen anser att den ökning av anslagen för utbyggnad av lärar- och förskollärarytbildningarna och högskolan som riksdagen beslutat bör justeras utifrån att en del av budgetåret redan har förflutit. För utbildning på grundnivå och avancerad nivå bör därför sammanlagt 10 821 000 kronor fördelas till anslaget. För forskning och utbildning på forskarnivå bör anslaget ökas med 17 992 000 kronor. Sammantaget bör därmed anslaget 2:63 *Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet* ökas med 28 813 000 kronor. Utskottet ställer sig bakom förslaget.

Anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor* föreslås minska med 623 200 000 kronor. För att genomföra den utbyggnad av lärar- och förskollärarytbildningarna som inleddes 2017, den utbyggnad av högskolan som inleddes 2018 samt den beräknade ökningen av universitets och högskolors anslag för forskning och utbildning på forskarnivå 2019 som presenterades i propositionen Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft (prop. 2016/17:50) beslutade riksdagen

att öka anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor* med totalt 406 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag i budgetpropositionen för 2019. I betänkandet anges att medlen ska fördelas till flera anslag i enlighet med tidigare aviseringar i en kommande ändringsbudget (bet. 2018/19:UbU1, rskr. 2018/19:104). För att möjliggöra en sådan fördelning bör anslaget minskas med 359,7 miljoner kronor. För att bidra till finansieringen av de ökade anslagen i denna proposition bör anslaget även minskas med 263,5 miljoner kronor. Neddragningen bedöms senarelägga utbyggnaden av vissa särskilda utbildningsinsatser något. Utskottet delar regeringens bedömning och ställer sig bakom förslaget.

Vidare håller utskottet med regeringen om att anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* bör minskas med 84 000 000 kronor. För att finansiera ökningen av anslaget 3:4 *Rymdforskning och rymdverksamhet* och anslaget 3:11 *Etikprövningsmyndigheten* bör anslaget minskas med 11 respektive 3 miljoner kronor. Vidare bör anslaget minskas med 70 miljoner kronor för att bidra till finansieringen av de ökade anslagen i denna proposition.

Med hänvisning till det som anförts ovan, och eftersom utskottet även i övrigt ställer sig bakom regeringens förslag, anser utbildningsutskottet att finansutskottet bör tillstyrka propositionen Vårändringsbudget för 2019 (prop. 2018/19:99) i berörda delar och avstyrka motionerna i motsvarande delar.

Stockholm den 16 maj 2019

På utbildningsutskottets vägnar

Gunilla Svantorp

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunilla Svantorp (S), Roger Haddad (L), Kristina Axén Olin (M), Pia Nilsson (S), Maria Stockhaus (M), Patrick Reslow (SD), Caroline Helmersson Olsson (S), Fredrik Christensson (C), Daniel Riazat (V), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Robert Stenkvist (SD), Linus Sköld (S), Gudrun Brunegård (KD), Tomas Kronståhl (S), Michael Rubbestad (SD), Gustav Fridolin (MP) och Mats Persson (L).

Avvikande meningar

1. Vårändringsbudget för 2019 (M, KD)

Kristina Axén Olin (M), Maria Stockhaus (M), Marie-Louise Hänel Sandström (M) och Gudrun Brunegård (KD) anför:

Vi anser att den inriktning som angavs i vår budget från hösten 2018 och som riksdagen röstade igenom bör ligga fast. Vi föreslår därför i förhållande till Vårändringsbudget för 2019 ett antal förändringar på utgiftsområde 16 enligt följande.

När det gäller anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* anser vi att anslaget bör minska med 170 miljoner kronor. Vi anser att delar av regeringens anslagsökning bör omprioriteras för att finansiera andra prioriterade satsningar inom utbildning och forskning. Sedan bör anslaget 1:13 *Statligt stöd till vuxenutbildning* tillföras 100 miljoner kronor utöver regeringens förslag på nivå för att finansiera högre ambitioner inom yrkesutbildningen, exempelvis vad gäller medel till utbildning för tidsbegränsad personal inom äldreomsorgen och hälso- och sjukvården. Vi anser även att anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* bör tillföras 70 miljoner kronor för att stärka svensk forskning.

Med hänvisning till det anförda anser vi att finansutskottet bör tillstyrka motion 2018/19:3097 (M, KD) yrkande 1 i berörda delar och avstyrka regeringens förslag i Vårändringsbudget för 2019 i motsvarande delar.

2. Vårändringsbudget för 2019 (V)

Daniel Riazat (V) anför:

Regeringen gör i Vårändringsbudget för 2019 en större satsning på 475 miljoner kronor för att skolhuvudmännen ska kunna anställa lärarassistenter. Det finns stora behov av satsningar på skolan, men jag menar att satsningen på lärarassistenter är att gå i fel riktning, inte minst eftersom det ännu inte är klarlagt vilken roll lärarassistenter ska fylla, vilka arbetsuppgifter de ska ha och vilka kvalifikationer som ska krävas för arbetet. Jag anser att alla som arbetar i skolan ska ha den kompetens som krävs för att arbeta med barn. Regeringen har aviserat att Skolverket ska få i uppdrag att ta fram nationella riktlinjer för lärarassistenter, och först när vi har sett dessa kommer Vänsterpartiet att ta ställning till behovet av en statlig satsning på lärarassistenter. Jag menar därför att de medel som regeringen satsar på

lärarassistenter genom att förstärka anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* inom utgiftsområde 16 bör användas på ett annat sätt som bättre stärker skolan.

Flera jämlikhetsreformer som Vänsterpartiet förhandlade fram under den förra mandatperioden och som försvann i och med att Moderaternas och Kristdemokraternas budgetreservation vann i omröstningen i kammaren hösten 2018 finns inte med i regeringens förslag till vårandringsbudget. Jämlikhetsreformerna omfattade avgiftsfri simskola för barn i förskoleklassen, avgiftsfri kollektivtrafik för skolungdomar under sommarlovet och avgiftsfria lovaktiviteter. Dessa jämlikhetsreformer ökade möjligheterna till en mer meningsfull fritid för barn och unga och spelade en stor roll i många människors liv.

Jag menar vidare att det över tid även behövs en utbyggnad av antalet utbildningsplatser för att möta samhällsutvecklingen. Parallellt med detta krävs det också utökade satsningar på forskning för att utbildningen ska kunna hålla en hög kvalitet.

Mot bakgrund av oppositionspartiernas begränsade motionsrätt enligt gällande praxis i fråga om regeringens förslag till ändringsbudget föreslår Vänsterpartiet inga ändrade anslag eller ramar med anledning av den ovan redovisade synen på regeringens förslag.

Vänsterpartiet avvisar dock regeringens besparingar på vuxenutbildningen, och anslaget 1:13 *Statligt stöd till vuxenutbildning* bör därför tillföras 397 miljoner kronor.

Med hänvisning till det anförda anser jag att finansutskottet bör tillstyrka motion 2018/19:3094 (V) yrkande 1 i berörd del och avstyrka regeringens förslag i Vårändringsbudget för 2019 i motsvarande del.